

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 104

číslo: 16

21. dubna 2024

Cena: 12 Kč

„Dokončit reformaci českou“

Konference k 100. výročí I. sněmu Církve československé husitské

Úterý 21. května 2024 od 10 do 17 hodin v ústředí
Církve československé husitské v Praze 6 - Dejvicích, Wuchterlova 5

Na konferenci vystoupí

patriarcha ThDr. Tomáš Butta, Th.D., děkan HTF UK doc. ThDr. Jiří Vogel,
Th.D., emeritní prof. PhDr. PaedDr. Pavel Marek, Ph.D.,
církvní historik doc. PhDr. ThLic. Marek Šmíd, Ph.D. et Ph.D.,
historik Akademie věd doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D., DSc.,
biskup pražský doc. ThDr. David Tonzar, Th.D., Dr.h.c. a mnozí další.

Pořad:		12.45 - 14.30	2. Teologická část + diskuse
9.30	Prezence	14.30 - 14.45	Přestávka na kávu
10.00	Zahájení	14.45 - 16.30	3. Tematická část + diskuse
10.05 - 12.00	1. Historická část + diskuse	16.30 - 16.50	Závěrečná diskuse
12.00 - 12.45	Přestávka na oběd	16.50 - 17.00	Zakončení

Vstup na akci je volný. Je však třeba se přihlásit do 10. května 2024 na adresu: marie.jandova@ccsh.cz

Pohledy a názory na Jana Žižku u utrakvistů, táborů a J. A. Komenského

Príspevek k tématu Jana Žižky, které nás v tomto roce provází

Jak byl vnímán věhlasný středověký vojevůdce Jan Žižka samotnými husity a jak ho představuje ve svém pojednání o české historii bratrský biskup Jan Amos Komenský? Utrakvismus či česká církev podobojí nebo také kališníci, představuje pozici středu mezi římskými katolíky a husitskými radikály, ke kterým se řadí táboři a později též Jednota bratrská. K utrakvistu náležel spisovatel Vavřinec z Březové (asi 1370 - asi 1437), který je autorem *Husitské kroniky*, která však končí rokem 1420. Představuje Žižku jako „horlitele pro Boží zákon“, ale současně neskrývá násilnost, kterých se dopouštělo Žižkovo vojsko. Dalším pramenem od neznámého autora je *Kronika velmi pěkná o Janu Žižkovi*, která byla psána česky zřejmě v 15. století. Obsahuje události i po roce 1420 až po Žižkovu smrt v roce 1424. Z přelomu 15. – 16. století pochází *Jenský kodex*, kde je vyobrazen slepý Žižka s praporem se zlatým kalichem na červeném poli a v pravé ruce drží klíč od brány Božího království. Může to být narážka na to, že na dvoře krále Václava IV. působil Žižka jako člen ochranné služby a strážce dveří. I když utrakvismus, představovaný Jakoubkem ze Stříbra a Janem Rokycanou jako pozice a cesta středu (via media), se vyznačoval hledáním dialogu a smírné cesty

místo boje a násilí, přesto měli utrakvisté Žižku ve vážnosti a viděli jeho význam pro obranu země v čase křížáckých válek a pro zachování a prosazování programu české reformace. Dokladem je i Bohuslav Bílejovský, který ve své *Kronice české* z 16. století nazývá Žižku „znamenitým Božím bojovníkem“. Janu Žižkovi byl dokonce zasvěcen kostel v Malešově, který byl znám ještě ve 2. polovině 16. století. Žižkovy ostatky se nacházely nejprve v Hradci Králové v kostele sv. Duha a později v Čáslavi v kostele sv. Petra a Pavla pod oltářem, na kterém byl obraz Husa a Žižky. V účtě byl i Žižkův domnělý hrob v Čáslavi.

Jan Žižka je považován za spoluzakladatele Tábora a stal se jedním z jeho hejtmanů. Na jedné z městských bran byl jeho obraz a v tábořském znaku byla jeho soška. Tábořští občané měli k Žižkovi úctu, neboť jemu vděčil Tábor za svoji proslulost. Přesto byl Žižka v určitém napětí s tábořskými kněžími a nakonec Tábor opustil. Mikuláš z Pelhřimova, tábořský kněz a teolog, s Žižkou v mnohém nesouhlasil. Ve svém obsáhlém díle ani jednou Žižku neuvádí a nejmenuje ani jeho vítězné bitvy. Tábořští kněží měli jako duchovní pastýři povinnost zastávat se

Dokončení na str. 3

Za jedním z kvádrů Žižkovy mohyly, aneb Pátrání po hradu Bikánek

Jeden ze 64 základních kvádrů Žižkovy mohyly, která od roku 1874, tedy rovných 150 let, stojí v obci Žižkovo

Žižkova mohyla, jaro 2024

Pole u Přibyslavi, v přibližném místě vojevůdce skonu před 600 lety, pochází z hradu Bikánek.

Jméno dnes nikomu nic neříká, po takovém hradu (a byl to vůbec hrad?) se slehla země. Kámen si však nevymýšlí, a proto je správné ptát se, odkud byl do Přibyslavi koňským potahem přivezen. Rozluštit tuto otázku ovšem není snadné. Ani mnohosvazkový naučný slovník přibyslavského rodáka Jana Otty heslo hrad Bikánek nemá a není možné ho najít v žádném jiném encyklopedii, nevymýšlí ani ty současné internetové.

Pomohla knihovnice Českého muzea stříbra

Napsal jsem několika informačním centrům a muzeím. Když se už zdálo, že stopa nikam nevede, ozvala se Eva Entlerová, knihovnice Českého muzea stříbra v Kutné Hoře. Poslala odkaz na druhý díl Místopisu okresního hejtmanství, který v roce 1912 vydalo kutnohorské nakladatelství Karla Šolce. A v tomto velice podrobném

Pokračování na str. 3

Nejenom že je (příroda) chrámem Božím, nejen že je domovem, který ruku v ruce s Bohem budujeme, nejen že je pro nás místem zdrojů a že jsme její součástí v mnohem silnějším smyslu, než jsme kdy mysleli. Stojí za to ji zachránit především pro její výstřední krásu, proto, že ona sama je uměleckým dílem, že je knihou, která doposud není dopsána, která doposud není dočtena. Protože nebesa skutečně vypravují o Boží slávě. A tak, jako si vážíme kláštera ve Zlaté koruně nebo Santiniho Zelené hory, o které se říká, že je to modlitba v kameni, si začínáme víc a víc vážit i krajiny kolem nich. Mezi klenoty české země patří Kaple svatého Kříže na Karlštejně stejně jako smaragdově zelený váleček český na Žatecku, jemně růžový hvozdík moravský u Moravského Krumlova nebo pestrokrídlec podražcový v Podyjí. Podobně jako nebesa, i oni vypravují...

Z knihy Tváří v tvář Zemi Marka Orko Váchy

22. duben je Den Země

21. březen je dnem, kdy jak na severní, tak na jižní polokouli je stejná délka dne i noci. Tento den byl americkým mírovým aktivistou Johnem McConnellem pojat jako den přírodní rovnováhy, kdy by se měla uctívat Země a mír. O měsíc později 22. dubna 1970 přichází s myšlenkou uspořádat celostátní environmentální výuku americký senátor G. Nelson, kterému s propagací pomáhal aktivista D. Hayes. Akce nejprve pojatá jako den přírodní rovnováhy byla prezentována jako Den Země.

Myšlenka z USA se rychle šířila světem a Denis Hayes uspořádal 22. dubna v roce 1990 Den Země, kterého se účastnilo sto čtyřicet zemí. Myšlenka se stala politicky natolik významná, že na Den Země 2015 v New Yorku podepsalo sto devadesát pět zemí světa známou Pařížskou dohodu o ochraně klimatu. Ta znamená, že lidstvo se do konce století zbaví závislosti na uhlí, ropě, zemním plynu a dalších zdrojích skleníkových plynů.

Příroda a člověk

Známé jsou negativní vlivy špatného životního prostředí na člověka. Již méně se ví, že nedostatečný pobyt v přírodě se rovněž negativně podepisuje na našem zdraví, a to především u dětí. Dnes mládež často preferuje hru a komunikaci skrze moderní technologie než aktivitu v přírodě. Děti dnes tráví o polovinu méně času v přírodě než jejich rodiče.

S myšlenkou o úzkém sepětí

Dokončení na str. 3

Eko - výchovný

Výchova je organizované hájení dospělých proti dětem – vzdychl můj kamarád – ale někdy mi to spíš připadá jako zoufalý pokus o mravní despotismus, povýšený na zásadu, vždyť to bláznění dětí v agresivní pubertě se nedá vydržet a musí nastat obrana pronásledovaných rodičů – a já pochopil roli zpovědníka, který má mlčky naslouchat.

Naše obrana byla promyšleně důsledná – šeptal kamarád – dcera se vrátila z bláznivé záškolácké ekoakce a byla našťavaná, protože jsme ji v zájmu ochrany klimatu nevyzvedli a nechali ji se trmáčet domů hodinu vlakem. U poněkud suchého veganského sójového koláče – byl jen pro ni – my staří neekologičtí zabezdenci měli klasické vepřo, knedlo, zelo, došlo k dalšímu překvapení. Sdělili jsme jí totiž: Od zítřka budeš jezdit do školy autobusem. Ten sice jede jednou za hodinu a přijdeš do třídy o hodinu dřív, ale za dobrý pocit, že šetříš planetu, pokud nebudeme zbytečně jezdit autem, to přece stojí! – Začala protestovat. Když jsme navrhli místo autobusu kolo, odmítla. Je to prý u nás hornaté, samé stoupání, a kromě toho bude brzo zima. Snad jen, že by dostala elektrické kolo? – Dotazem vyvolala mou reakci – Copak jsi neviděla, jak dopadla krajina, kde se získává ta vzácná hornina potřebná pro akumulátory?

Teď sedí nahoře v pokoji při 14 stupních. Ekologické svědomí nám totiž nedovoluje v jejím pokoji zbytečně topit. Proto tam prsty zahřívá tukaním SMS o nenáviděných rodičích, které posílá kamarádkám přes iPhone. A tak jsme dcerce oznámili, že jí mobil odebereme. Je totiž ekologicky nezodpovědné plýtvat elektrickým proudem pro nějaké konverzace a za druhé ... ta těžba lithia a ekologické důsledky... Protestům proti vyvlastnění mobilu jsme oponovali, buď ho obratem darujeme hladovějícím dětem v Africe, nebo prodáme a výtěžek dáme na ochranu deštných pralesů v Jižní Americe. V pondělí jí vyměníme krásné oblečení za jutu, vlnu a oděvy z lněné tkaniny a Nike boty s plastovou podrážkou nahradíme přírodními holandskými dřeváky. Maminka a já jsme pak volali na dcerku: Jedeme do mekáče. Ty máš v ledničce veganský řepný mls!

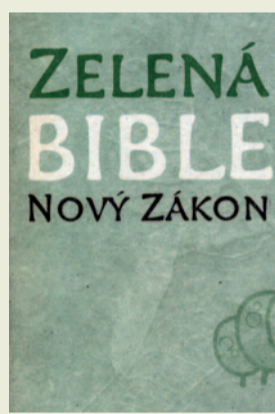
Doufám, přátelé a příznivci eko-výchovného systému, že než se vrátíme, hysterický řev už v dětském pokoji ustane.

Jan Schwarz

Zelená Bible

Věděli jste, že i Bible v sobě skrývá ekologické pasáže? V roce 2011 vydala Česká biblická společnost ekumenický překlad Nového zákona se zvýrazněnými ekologickými pasážemi a komentáři křesťanských a židovských představitelů. Pasáže se týkají především vztahu Boha k přírodě a stvoření, zemědělství obyvatelstva a záměrů někdejších vládců k přírodě a nerostnému bohatství.

Ondřej Syrový

Z kazatelského plánu

Třetí neděle po Velikonocích

Jásej Bohu, celá země. Pějte chválu k slávě jeho jména. Jeho slávu šířte chvalozpěvem. Aleluja. (Žalm 66,1)

První čtení: Skutky 4,5-12

Tužby velikonoční (I):

2. Abychom Božím jménu dobrořečili a jeho milosrdenství přijímali, modleme se k Hospodinu.
3. Abychom s láskou rozdávali, co jsme od Boha přijali, a Kristovo vzkříšení světu hlásali, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Nebeský Otče, tys dobrým pastýřem, neboť hledáš ztracené ovce a přivádíš je k pastvinám. Dej, ať uposlechneme hlasu tvého Syna a následujeme jej! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: 1. Janův 3,16-24

Evangelium: Jan 10,11-18

Verš k obětování: Žalm 100,3

Verš k požehnání: Jan 10,11

Modlitba k požehnání:

Nebeský Otče, opatruj svou církev, kterou sis vykoupil krví svého Syna. Provázej nás na našich cestách, ať bezpečně doputujeme do tvého věčného království, kde bude jedno stádo a jeden pastýř! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 19, 60, 65, 79, 188, 189

Vidím tvá nebesa

„Vidím tvá nebesa, dílo tvých prstů, měsíc a hvězdy, jež jsi tam upevnil: Co je člověk, že na něho pamatuješ, syn člověka, že se ho ujímáš? Jen maličko jsi ho omezil, že není roven Bohu, korunuješ ho slávou a důstojností. Svěřuješ mu vládu nad dílem svých rukou, všechno pod nohy mu kladeš: všechno brav a skot a také polní zvířata a ptactvo nebeské a mořské ryby, i netvora, který se prohání po mořských stezkách. Hospodine, Pane náš, jak vznešené je tvoje jméno po vsi zemi!“ (Ž 8,4)

Vidím tvá nebesa, dílo tvých prstů, měsíc a hvězdy, jež jsi tam upevnil. Můžeme si vzpomenout na Kanta: „Hvězdné nebe nade mnou.“ V polovině srpna může člověk pozorovat leonidy, meteority, přilétající jako pozdrav z vesmíru. Jednou jsem je pozoroval z kanoe, kdy se navíc zrcadlily v temném rybníku. Chvillemi tvoří až zlatý déšť. Meteorit se krátce zableskne, jako by nakreslil čárku do nebe – a zmizí. Hvězdná obloha ovšem zůstává stále stejná. Pro starověkého člověka byly hvězdy nedostupně daleko. Pro nás jsou ještě nedostupnější, když vzdálenost k nim počítáme na světelné roky. Podle astronomů a wikipedie je průměr pozorovatelného vesmíru 93 miliard světelných let a jeho stáří skoro 17 miliard let. Část vesmíru ovšem pozorovat nelze, vzdaluje se od nás rychlostí přesahující rychlost světla. Proti těmto číslům je život člověka jen tou zářivou čárkou meteoritu.

Nebesa jsou dílem Božích prstů. A co je člověk?

Židé milují otázky a umějí je dobře klást. Dobře položená otázka v sobě obsahuje i odpověď. Je vidět, že pisatel žalmu uměl klást otázky. Co je člověk? – to je ten, na kterého pamatuješ. Co je syn člověka? To je ten, kterého se ujímáš. Člověk je ten, který je předmětem Božího zájmu. Člověk bez přívlastku, jakýkoliv člověk, člověk každé barvy kůže, každého jazyka i každé sexuální orientace je ten, o kterého Bůh stojí. Jen maličko jsi ho omezil, že není roven Bohu, korunuješ ho slávou a důstojností. Všichni lidé se rodí svobodní a sobě rovni co do důstojnosti a práv. Těmito slovy začíná všeobecná deklarace lidských práv.

...Korunuješ ho slávou a důstojností, jen maličko jsi ho omezil, že není roven Bohu. Lidská sláva a důstojnost je v tom, že nejsme úplně rovni Bohu. Když chce být člověk Bohu na roveň, nedopadá to dobře. „Budete jako bohové,“ nabízel pokušitel člověku v ráji – a jak to dopadlo. K lidské důstojnosti patří, že si člověk uvědomí, že nemůže všechno. Člověk, to zní hrdě, napsal

Maxim Gorkij, ovšem ve hře Na dně, kde to pronáší falešný hráč a člověk, který se štítí práce. Když si lidé myslí, že mohou všechno, končí to nejhůř. Tak vidíme my lidé sami sebe – člověk je směs dobrého i zlého. Každý člověk je směs dobrého i zlého. Bůh nás vidí zřejmě nějak jinak. Vidí v nás to dobré...

K otázce lidských práv patří životní prostředí, příroda. Člověk má také právo na život v nezníčeném prostředí. A mají na to právo i lidé, kteří přijdou po nás. Na vztah k přírodě myslí i žalm: Svěřuješ mu vládu nad dílem svých rukou, všechno pod nohy mu kladeš...

Jaký je člověk, který má vše pod nohama? Jako orientální despota, jemuž se klaní jeho poddaní a u nohou mu leží nepřítelé? Anebo je to obraz milované babičky, hlídající vnoučata, jež se jí shromáždila kolem nohou a naslouchají jejím pohádkám?

Když je člověku svěřena vláda, znamená to ovšem, že není majitel, ale správce. Zajímavé je, že celý vesmír je dílo božských prstů, zatímco živočišné jsou dílem jeho rukou. Zřejmě to vyjadřuje, co je to nejdůležitější v našem světě:

život. Jeden německý teolog napsal: Dlouho jsme si říkali, že Boží stvoření je vlastně obyčejná příroda, s kterou si můžeme dělat, co chceme. Teď je na čase to říci naopak: Příroda je Božím stvořením. Život je vrcholem Božího stvoření. Je nejvyšší čas se s ním naučit zacházet s úctou.

Dokážeme ničit ve velkém. A musíme se naučit omezovat sami sebe, aby po nás vůbec nějaká příroda zbyla, aby po nás vůbec nějaký život zbyl. Žalm nekončí u velikosti člověka, ale u Boží vznešenosti. Hospodine, Pane náš, jak vznešené je tvoje jméno po vsi zemi!

Člověče, každý člověče, Bůh tě korunuje slávou a důstojností. Ale sám nejsi Bůh. Když omezíš sám sebe – ve prospěch svých bližních, ve prospěch svého bližního, přírody, dostane se ti důstojnosti. Budeš moci dále vidět vznešenost Boží ve stvořeném světě – když zakloníš hlavu a uvidíš hvězdy, i když se rozhlédneš kolem a uvidíš krásnou přírodu. A když se podíváš do očí svým bližním, jen maličko menším, než je Bůh.

Hospodine, Pane náš, jak vznešené je tvoje jméno po vsi zemi. Děkujeme ti, že nás máš ve své paměti. Dej, prosíme, aby nám to stačilo. Tvůj svatý Duch nechť v nás přemáhá naši pošetilou touhu být víc, než druzí lidé, být jako ty. Amen.

Z kázání evangelického faráře Mikuláše Vymětala

Nad Písmem

Jsmo jeho vlastní

Evangelium dobrého pastýře Ježíše nás znovu uvádí do velikonočního tajemství jeho smrti a vzkříšení. Dává sám od sebe svůj život a má moc jej opět přijmout. Událost kříže nebyla nehoda ani vítězství temných sil, vzkříšení je potvrzením významu Ježíšovy smrti. V této perspektivě nepřekvapí, že takový příkaz Ježíš od Otce s důvěrou přijal, vždyť Otcovy příkazy vždy vedou k životu. Sebedarování ve prospěch nás všech tak vyrostlo z poslušnosti a hluboké Ježíšovy jednoty s Otcem. V Ježíšově životním příběhu nahlížíme úchvatnou velikost Božího milosrdenství a lásky ke stvoření, vidíme, že zlo nadobro ztratilo svou sílu.

Podobenství o dobrém pastýři je postaveno na kontrastu mezi pastýři různých kvalit. Tomu jedinému dobrému patříme, jsme totiž jeho vlastní, skrze jeho vylitou krev jsme s ním spojeni, slyšíme jeho hlas a jsme s ním na cestě k jednotě a svobodě, známe ho a on zná nás.

A pak jsou pastýři námezdníci. Vidí v nás zdroj vlastního prospěchu, nezáleží jim na nás a v nebezpečí

nechrání, nechávají na pospas a prchají sami do bezpečí. Obraz stáda ovcí je na první pohled srozumitelný, už na druhý však přináší komplikace. Jsme moderní lidé, toužíme po autonomii, většina z nás je soběstačná a schopná se dobře zařídit podle svého. Zdá se, že se bez pastýře snadno obejdeme. Až kdesi v pečlivě skrývané a nepřiznané hloubce jsme nejistí, zranitelní, plní obav z budoucnosti a vlastního selhání. Falešní pastýři naše slabiny dobře znají. Nabízejí nám snadná řešení našich vnitřních nejistot a my se nenecháme poučit historickými paralelami a dáváme se lehce polapit do stále stejných pastí.

Cesta z pohloupení vykořisťovatelů je jediná: znovu se zaposlouchat do hlasu jediného dobrého pastýře. Církev má podíl na jeho službě ve světě i dnes. Můžeme se odvážit při jeho následování k nesobeckým krokům, k zájmu o bližního, vždyť jsme jeho vlastní. Nenecháme nás opuštěné, nikdo a nic nás neodloučí od jeho lásky. Smíme žít z Boha, v radosti ze vzkříšení a vítězství nad hříchem.

Iveta Hušková

Pane Ježíši, děkujeme, že jsi za nás položil život, abys ho znovu přijal.

Chránění tvou pastýřskou holí jsme v bezpečí.

Dej nám uši ke slyšení,

ať vedení tvým hlasem získáme nové odhodlání ke skutkům lásky ve prospěch potřebných.

Pohledy a názory na Jana Žižku...

Dokončení ze str. 1

válkami sužovaného obyvatelstva a vymezovat se vůči násilí. Žižka se s Tábořem rozešel také z ideových důvodů. Vadily mu tábořské výklady eucharistie, vstupování kněží do politického rozhodování, ale zejména byl Žižkovi blízký Starý zákon s pojetím nesmiřitelného svatého boje, víc než novozákonní přikázání lásky k nepřítelům.

J. A. Komenský je považován za dovršitele české reformace. Náležel od dětství k Jednotě bratrské, která se oddělila od utrakvistů, husitů. Jednotě bratrské zůstal věrný po celý život a pro svoji víru odešel do exilu. Mistra Jana Husa si Komenský velmi vážil. V Jednotě bratrské byl Komenský v exilu pověřen tím, aby psal její dějiny. Je také autorem děl dějepisného charakteru. Je to jednak *Historie o těžkých protivenstvích církve české* a také *Stručná historie církve slovanské*. V ní pojednává i o husitech a Žižkovi. Uvádí, že císař Zikmund vtrhl s vojskem do Čech a hubil je válkami nepřetržitě celých třináct let. A tyto války slují „husitské“ a psal o nich

Aeneas Silvius, „že se jim budou potomci divit, neboť druhá strana je vedla naprosto bez úspěchu, kdežto Žižka, vojevůdce český, a jeho nástupci vždycky vítězili.“ Komenský vytýkal husitům nesvornost, dokázali se sjednotit jen proti nepříteli. „Neboť kolikrát se Češi doma svářili a císař je vojensky ohrožoval, tolikrát uzavřeli mezi sebou mír a společnou zbraní uhájili společnou věc. Při tom měli vedení hlavně Žižka a Prokop, hlava Tábořských, a Bůh popřával obdivuhodný zdar a vítězství.“ Komenský nahlížel na husitství z odstavu 200 let. V pohledu na kališníky a tábory Komenský sympatizoval s tábory. Kališníci si hleděli podle něho jen kalicha, kdežto ostatní články Mistra Husa klidně zanedbávali, naproti tomu táboři začali usilovat o jednoduchost a čistotu ve všech člancích učení a obřadech. Jednota bratrská navázala na tábořské učení, avšak s odmítnutím násilí. Podle Komenského cesta všenápravy – pravé univerzální reformace, není cestou násilí, ale výchovou a vzděláváním na základě svobody člověka.

Tomáš Butta

Za jedním z kvádrů Žižkovy mohyly...

Dokončení ze str. 1

místopise Čáslavska a Kutnohorska je několikastránkové heslo BYKÁŇ.

„Asi 6 km jižně od Kutné Hory leží na mírném návrší 369 m nad mořem při erární silnici starobylá, malá osada Bykán, jejíž kostel s věžkou a cibulovitou bání zvonice korunuje a do kraje čáslavského, odtud otevřeného, daleko hledí. Osada má 13 domů a 84 obyvatel“, se zájmem čteme.

A také se dovídáme: „Jméno Bykán odvozují někteří od Bitva neb Bijaň, jak i Palacký uvádí. Snad v šedém dávnověku byla tu bitva, je místo to k poloze bitevní znamenité.“

V kapitole Dějiny se mimo jiné uvádí: „Bykán náležela od nepaměti k panství malešovskému a sdílela všechny osudy, které stihly Malešov a ostatní k panství náležející osady. Ve spisech připomíná se Bykán již r. 1327. Majitelem v témže století byl Purkart, magdeburský purkrabí, a Bykán tehdy náležela k hradu Malešovu. Purkart prodal za nedlouho Bykán klášteru sedleckému, ale brzy opět byla Bykán k Malešovu přivtělena a zůstala tak až podnes.“

Místopis si ještě všimá hesla Bykánec (Bykánec): „Po obou stranách silnice křesetickomalešovské asi čtvrt hodiny západně Křesetic leží osada Bykánec. Má 12 domů se 62 obyvateli. Ve století XV. stávala zde tvrz a dvůr. Ale časté nálezy krásných popelnic nad Bykánecem v lomech skalních zřejmě svědčí, že místo to již za pohanských dob bylo osídleno.“

Odkaz na malešovskou bitvu

„Po tvrzi dnes není památka, ale sporé stopy, kde stávala, dosvědčují místy se jevící hluboké příkopy u stavení čp. 91, náležejícího rolníku Janu Havránkovi. Tvrz zpusťla a zašla asi ve válce třicetileté a dvůr

poplužní i s pozemky rozprodán na jednotlivce. Bykánec náleží do Křesetic, četnickou stanicí do Malešova. Nejbližší stanice železniční je Malešov na trati Hora Kutná - Zruč,“ praví Místopis okresního hejtmanství z roku 1912.

Eva Entlerová mně také poslala naskenovaný odstavec z knihy Antonína Profouse Místní jména v Čechách, vydáno nakladatelstvím Československé akademie věd v roce 1954. Profous uvádí, že 1 km od Bykaně leží vska Bykanec (1410 Hanusskoni de Minori Bykanecz) a dodává, že jméno Bykanec vzniklo deminutivní příponou -ec ze jména Bykaň a znamená „menší Bykaň.“ Knihovnice Českého muzea stříbra ještě odkazuje na Soupis památek - encyklopedický přehled sídel. A v něm je heslo tvrz Bykánec. Poznámka sděluje, že památka v osadě Bykánec, dnes místní částí obce Křesetice v okrese Kutná Hora, již neexistuje, byla zastavěna. Ale popis památky vysvětluje vše podstatné: „Tvrz je zde zmiňována v roce 1416. Po roce 1624 se již neuvádí a časem zaniká.“

Ještě jednou si všimněme tvrzení, že „Bykán náležela od nepaměti k panství malešovskému a hradu Malešovu.“

Na konzolové římsce kamenného válce Žižkovy mohyly v Žižkově Polí jsou uvedeny názvy dvanácti velkých vítězných bitev husitů. Právě tu dvanáctou Žižka vyhrál v roce svého skonu u Malešova. Poslední bitva byla vrcholem jeho vojevůdčové kariéry, byť ztráty na lidských životech nejen na straně svatohavelské koalice, ale také jeho vlastní, malešovská řežba se zařazuje k nejkrvavějším bitvám středověkých náboženských válek.

Kvadr z hradu Bikánec v Žižkově mohyle, přesněji řečeno kámen z tvrze Bykánec, nesporně odkazuje na malešovskou bitvu, Žižkův závěrečný vítězný boj.

Ivo Havlík, foto autor

22. duben je Den Země...

Dokončení ze str. 1

člověka s přírodou a negativních faktorech absence přírody přišel před několika lety americký novinář a spisovatel Richard Louv. Jeho kniha z roku 2005 „Poslední dítě v lese“ (Last Child in the Woods, Saving our children from nature deficit disorder) vyvolala odezvu až senzaci, přestože to, co popsal, není rozpoznáno v žádné z lékařských příruček pro duševní poruchy. Přesto od tohoto laika někteří vědci převzali termín „porucha přírodního deficitu“ a začali jej zkoumat. Richard Louv tvrdí, že lidské bytosti, zejména děti, tráví venku méně času než v minulosti a je přesvědčen, že tato změna má za následek širokou škálu problémů s chováním.

Richard Louv uvádí: „Děti vám dnes spíše poví něco o Amazonském pralese, než o tom, kdy naposledy o samotě prozkoumávaly les nebo ležely v poli a poslouchaly vítr a sledovaly plující mraky. Pro novou generaci je příroda spíše něco abstraktního, než skutečnost. Příroda je čím dál více něčím, co pozorujeme, co konzumujeme – a čeho si nevnímáme. Naše společnost učí mladé lidi vyhýbat se přímé zkušenosti s přírodou.“ K tomu dodává: „Děti, které jsou více v kontaktu s přírodou, jsou méně nemocné, stresované a méně agresivní, a jsou lépe připravené na neočekávané zvraty života. Pobyt v přírodě může být mocným lékem chorob jako poruchy pozornosti,

deprese a další nemoci. Právě tak, jako dítě potřebuje dobrou výživu a dostatek spánku, potřebuje i kontakt s přírodou.“

„Obnovit zpřetrhané vazby mladé generace k přírodě je v našem vlastním zájmu a v sázce je také zdraví naší planety...“ - Richard Louv

Pandemie koronaviru potvrdila úvahy Richarda Louva a zvýšila povědomí veřejnosti o hluboké lidské potřebě spojení s přírodou. Louv k tomu poznamenal: „Před pandemií trávilo více dětí své životy převážně uvnitř a šíření koronaviru to pravděpodobně urychlilo a následně je hluboce zasáhlo. Jak mladí lidé tráví méně svého života v přirozeném prostředí,

Lesní mateřské školky

Motto: „S dětmi venku za každého počasí bez zdi a plotů.“

Výuka ve venkovních prostorách je realizována za každého počasí. Děti si hrají a učí se za každého počasí v lese či v jiné venkovní krajině, neboť dle motto lesní mateřské školy neexistuje špatné počasí, pouze špatné oblečení. Výuka se tak odehrává v prostředí, které bylo po staletí pro vývoj dítěte přirozené.

Počátky lesních mateřských škol jsou spjaty se zeměmi severní Evropy, pro které je pobyt v přírodě za každého počasí nedílnou součástí výchovy. Zde začaly vznikat již v padesátých letech minulého století. Mezi země, kde je nejvíce lesních mateřských škol, patří Německo. První lesní mateřská škola vznikla v České republice v roce 2007, tehdy nesla název Zelená škola Jítrava založená na Liberecku. Navzdory oblíbenosti u veřejnosti byl její provoz pozastaven. O dva roky později byl založen v Praze v Šáreckém údolí dětský klub Šárýnka, který funguje dodnes. Pilotní testování lesních mateřských škol proběhlo v letech 2010-2012 pod dozorem MŠMT. Krédem lesních školek je: „Namísto učebny ke vzdělávání slouží zahrada a les, kde děti tráví nejméně osmdesát procent času, a to za každého počasí.“

Duchovní z Písku o dětech a přírodě ví hodně. Facka od hobo Samuela

Jak poznat duchovního z Písku? Využili jsme v redakci, že se na ústředí církve koná jednání, kterého se účastnil. Když skončilo, vyšel dlouhohlavý chlapík s baťohem. Musí to být on... Nemýlil jsem se. Měl pevný stisk ruky. „Já jsem Samuel Vašin,“ říká.

Tihle lidé s baťohem na zádech jsou mi podezřelí a zároveň sympatičtí. Jsou podezřelí, že je z nich cítit příroda a ta je sympatická. Ptám se: Ten baťoh pořád nosíte?

„Ano, nosím.“

Zvědavost mi nedala: Co v tom baťohu taháte?

„Budete se divit, ale je v něm hromada klíčů od far, kde sloužím. Také notebook a další potřebné věci...“

???

„No, třeba lékárníčka nebo nůž.“

Jasně, je to typický hobo – tulák. K čemu máte lékárníčku, ptám se dál.

„No, když třeba řežu motorovkou?“

„Ježíšmarjá, copak vy něco kácíte?“

„To byste se divil, co jsem toho pokácel.“

V hlavě se mi promítly problémy jižních

Čech s kůrovcem, ale abychom hovor nezavedli někam jinam, tak se ptám, jak se dostal k víře?

„Vyrůstal jsem s rodiči na metodistické faře. Ale zprvu mě víc zajímal punk a vnitřní svoboda vůbec. K teologii mě čekala ještě dlouhá cesta. Jako dyslektik a dysgrafik jsem to měl těžký hlavně u učitelů působících ještě i po revoluci v duchu socialistické pedagogiky. Tak jsem od oboru kuchař číšník se po vyučení dostal jako 'kuchtič' do Klubu milionářů, kde jsem vařil. Tam jsem poznal hodně zajímavých lidí. Chtěl jsem to dotáhnout ale dál, tak jsem studoval na střední škole finance a účetnictví. Rozhodující byla cesta stopem do Íránu, na které jsem potkal studenty z Husitské teologické fakulty.“

Zde vystudoval katechetiku, dále magisterský obor učitelství a po studiu skončil na faře v Horažďovicích. Co tam, ptám se.

„Tam jsem vyhořel!“

To snad ne, dívím se, zda jsem dobře slyšel...

Dokončení na str. 4

jejich smysly se zužují, fyziologicky i psychologicky.“

Jeho slova začínají potvrzovat i vědecké výzkumy, o kterých se zmiňuje deník The New York Times. V článku „Poruchy způsobené

tělovýchovy a sportu, a to již od sedmdesátých let minulého století.

Je to především mezinárodně působící kolektiv autorů J. Neuman, I. Turčová a A. J. Martin. Jejich studie jsou výrazně ekologického charakteru a nahlíží na člověka s jeho „ekosystémovými vztahy, které vyjadřují dynamiku a vzájemné propojení všech prvků ekosystému (přenos energie, síly přírody, závislost organismů).“

Tyto studie docházejí k jednomu závěru: „Častěji využívat přírody pro ozdravné programy, pro terapii i hledání míst, která nás nutí k zamyšlení. Měli bychom se naučit chápat přírodu jako náš domov, kde budeme čerpat další inspiraci pro rozvoj a šťastný život.“

nedostatkem přírody jsou realitou“ cituje výzkumníka Ming Kua: „Působení v přírodě snižuje agresivitu a příznaky poruchy pozornosti s hyperaktivitou a posiluje imunitní systém.“

Nemusíme ale chodit daleko, neboť výzkumy na toto téma existují rovněž u nás a jsou známé spíše pod pojmem „výchova v přírodě“ a zabývá se jim zejména Fakulta

redakce

Zprávy

Co se děje v Žižkostele

Na začátku února jsme v Českém zápase zmiňovali znovuootevření sboru, jenž nese jméno slavného husitského vojévůdce a rovněž čvrti, ve které již téměř 100 let stojí - Žižkova sboru - Žižkostela.

Kdo sleduje sociální sítě, může zaznamenat, že prostory, které se po rekonstrukci v únoru otevřely, jsou opravdu denně využívány - v souladu s koncepcí, která, jak jsme již uváděli, nabízí zejména:

Z mezináboženského a mezikulturního setkání „Iftar s přáteli“ se společným sazením stromku 5. dubna 2024

- Bezpečný, přátelský prostor pro seberealizaci jednotlivců a skupin, pomoc v rámci plně profesionálních sociálních služeb a také v duchovní rovině.

- Podporu živých sousedských vztahů a rozvoje kulturního života na Žižkově.

Připomeňme, že nízkoprahové zařízení Husita vzniklo v roce 2004, kdy náboženská obec spolu s Husitským centrem vybudovala místo, kam se mohou děti a mládež ohrožení nepříznivou sociální situací vždy obrátit, smysluplně využít volný čas. Pod záštitou klubu vzniklo několik úspěšných romských tanečních souborů, fotbalové kroužky a kroužek boxu. Klub dnes navštěvují již potomci prvních dětských klientů a pro spoustu dětí je to první místo, kam běží přímo ze školy. Husita pořádá každý rok několik víkendových výjezdů a týdenní letní tábor, které jsou určené pro děti, jejichž rodiče by si cenu komerčních táborů nemohli dovolit.

Další sociální službou pod žižkostelskou střechou je OK poradna, poskytující sociálně-terapeutické poradenství,

aktivizační činnosti i veřejné akce s preventivním přesahem. Služba zahrnuje sociální poradenství v oblasti bydlení, zaměstnání, zadluženosti, sociální podpory a také potravinovou pomoc lidem v nouzi.

Další službou centra je sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi. Hlavním cílem je zachování nebo obnovení funkcí rodiny, zlepšení sociálních dovedností, životní úrovně a spokojenosti členů rodiny. Služba je poskytována i terénní formou, to znamená v přirozeném prostředí rodiny.

Od ledna tohoto roku v rámci projektu Komunitní centrum probíhá v Žižkostele projekt komunitní práce pro posílení romské menšiny. Tento projekt si klade za cíl sledovat projevy nenávisti vůči Romům, zvyšovat občanské kompetence členů komunity a podporovat jejich zapojení se do dění ve společnosti i chuť a možnost ho ovlivňovat. Aktivitou v tomto projektu je i tréninkové zaměstnávání osob, které jsou znevýhodněné na pracovním trhu, které probíhá formou kurzů vaření spojených s hlídáním dětí.

Další aktivitou je komunitní zahrádka Meduňka, ze které se nyní s příchodem jara se opět stává místo pro setkávání, sdílení, kreativitu. Žižkostel nyní po přestavbě splňuje

požadavky moderní doby, je bezbariérový a má plně vybavené sály ke kulturním akcím. Pořádají se tu koncerty, divadla i artistická představení.

Přijďte na komentovanou prohlídku nových prostor v neděli 19. 5. 2024!

Terezie Štajnerová (red. upraveno a zkráceno)

Tým NPK Husita se zapojil do projektu České asociace streetwork-case management. Škola vytipuje žáka, u kterého cítí, že by mu prospěla podpora v jakékoliv oblasti jeho života. Nabídne rodičům spolupráci se sociální službou. S dítětem se pak pravidelně schází sociální pracovník, zjišťuje jeho potřeby a snaží se mu nabízet možnosti řešení. Po celou dobu má tým k dispozici zkušeného mentora přiděleného Českou asociací streetwork. Jedná se o spolupráci dítěte, rodiny, sociální služby, školy a dalších institucí.

Dokončení ze str. 3

„Měl jsem toho moc,“ říká Samuel a pokračuje: „Byly tam tři práce, pro dva až tři další životy: fara, nízkoprahový klub, práce s lidmi vytláčenými ze společnosti, jako Romové, a práce s dětmi a mládeží. Do toho jsem navíc pokračoval v magisterském studiu. Přesto všechno práce se v Hořažovicích nakonec povedla. Bylo mi však nařizeno, že mám jít do Prachatic. Ten odchod jsem obřečel a místní psali petici, abych zůstal.“

Byl jsem poněkud nedočkavý, když se Samuel rozpovídal o životě a o svém pokračování na další faře. Tam byla rozlučená okna a vojáci si z příslušných depandancí udělali důstojnický klub na povesezení s děvčaty. Pak následovalo další stěhování do Pisku na faru a narození dítěte a další fara v Trhových Svinech. Pokračovalo další povídání, přitom jsem věděl, že Samuel toho ví hodně o tom, co málokdo z nás, a co jenom tušíme. Věřím mu, ještě se ani neptám, že on jako hobo toho musí hodně vědět o dětech a přírodě. Byl mezi prvními, kteří zakládali podle severského vzoru v Čechách lesní mateřské školky. Zakládal školku Pramínek v Říčanech u Prahy a dodnes působí v lesním klubu Starej svět. Ptám se na vztah dítěte a přírody:

„Mezi dětmi vychovávanými v přírodě a ‘civilizovanými’ dětmi je rozdíl v pozorování a v učení pozorovat. Mobilové děti nejsou schopné abstrakce. Nejsou schopné vzít si do ruky třeba klacek a hrát si s ním. Například děti z lesní školky chtěly, abych z klacku vyřezal předmět. Já jsem ho v klacku ani neviděl a ony viděly. Mobilové děti jsou ochuzené o fantazii a představivost. Když jsem přivedl děti z letního tábora na hrad, zříceninu Prácheň, tak děti z lesní školky si hned hrály a vymýšlely, co dělat. Zatímco děti z klasické školy vůbec nevěděly, co si počít. Osmi až devítileté děti tam seděly, nudily se a nevěděly, co dělat. Přitom příroda, stromy, stráně, obloha, vše bylo kolem, a pro ně tam v tu chvíli nebylo nic, s čím by si mohly hrát. Nebylo tam nic podnětného pro rozvoj jejich osobnosti. Neměly tam nic, bylo to pro ně ploché.“

Nakonec k tomu dodal: „Všechno začíná u rodičů. To je alfa a omega. Je to o tom, jací jsou rodiče. Když má dítě problém, není to o něm. Jde o to, že problém mají rodiče. Když to rodičům řeknu, tak se jim to nelíbí. Jsou pokrytci.“

Cítil jsem, jakoby mnou projel blesk, jakoby mi hobo Samuel dal facku za dceru hledící po škole do mobilu. Povzděchl jsem, škoda, že nejsem hobo.

S duchovním Samuelem Vašinem si popovídal Mirko Raduševič

Brněnská diecéze ČČSH vás zve

Po dlouhé rekonstrukci se otevírá historicky cenný třebíčský rabinát, který bude sloužit též místní husitské náboženské obci. Ta rabinát koupila v roce 2013 místo stávající fary na Bráfově třídě, aby získala lepší zázemí v sousedství svého sboru. V roce 2015 získala dům do vlastnictví brněnská diecéze, která rabinát opravila za finanční podpory Ministerstva kultury (z programu Regenerace) a města Třebíče, které přispělo na rekonstrukci původní výmalby interiéru. Rabinát je kulturní památkou a součástí světového kulturního dědictví UNESCO. Slavnostní otevření rabinského domu se koná v pátek 26. dubna a pokračuje celovíkendovou akcí.

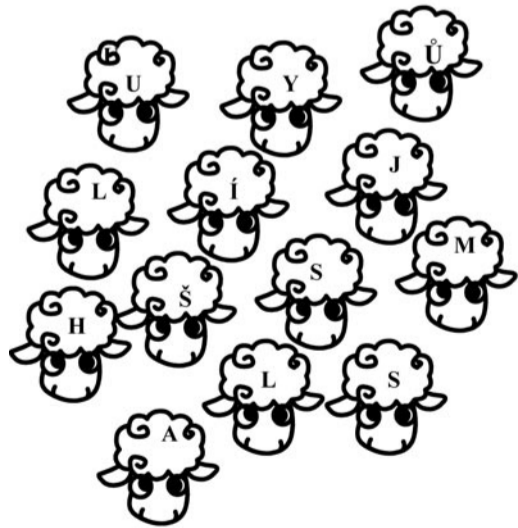
Marcel Sladkowski

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Dobry pastyř

Pán Ježíš je dobrý pastyř. Zná dobře své ovce. Také pro vás jistě nebude těžké seřadit správně ovečky, které se nám rozutekly, podle písmenek do tajaneky.

(Řešení z minulého čísla: Muselo se naplnit všechno, co je psáno.)

Jana Krajčířiková

Nabídka letního pobytu

Náboženská obec Besednice nabízí ubytování v období od června do září v naší Kapli betlémské. Tedy ne přímo v kapli ale v její přístavbě. V místnosti jsou dvě lůžka, kuchyňská linka i vestavěná koupelna. Velkým kladem je tichá zahrada s jezírkem, kamenným stolem a ohništěm.

Pro rodiny s dětmi je tu možnost stanování s dobrým zázemím.

Besednice je příjemná obec s restaurací i samoobsluhou a možností výletů do okolní krásné přírody Slepčích hor. V obci je také možnost navštívit koupaliště napájené vodou z hory Kohout.

Cena ze jeden den ubytování zůstává 500 Kč pro dvě ubytované osoby a 300 Kč pro jednoho ubytovaného. Poplatek za stanování 70 Kč na osobu a den.

Více na tel.: 773 557 979, příp. na emailu pruhovanetricko@centrum.cz.

Karel Filip

Brněnská diecéze Cirkve čs. husitské vás srdečně zve na

SLAVNOSTNÍ OTEVŘENÍ

nově zrekonstruovaného rabinátu v Třebíči

26. DUBNA 2024 OD 13:00

TICHÉ NÁM. 4

PROGRAM:

13.00 Bohoslužba
br. Juraj Dovala, biskup, br. Jan Krůza, farář

13.40 Komentovaná prohlídka rabinátu
Miroslava Grossová, Stanislav Veselý

14.00 Společné občerstvení

14.30 cimbálový koncert

Rabinát bude otevřen celý víkend **27. - 28. 4.** pro širokou veřejnost v rámci akce **Víkend otevřených dvorků a domů** pořádané spolkem **Žijeme v Židch**.

www.ccsbrno.cz

Český zápas

Týdeník Cirkve československé husitské

Vydává Ústřední rada Cirkve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.

Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Matoušová, redaktori: PhDr. Mirko Raduševič, Bc. Ondřej Syrový, grafik Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna. Distribuce: ADLEX, spol. s r.o. Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00.

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz. Reklama: tel. 220 398 117.

